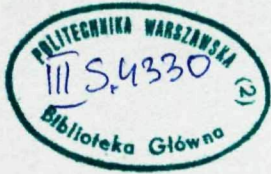

SYLWETKI PROFESORÓW POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

(84)

JERZY JAKUB MICHAŁSKI

(1870—1956)

Jerzy Jakub Michałski urodził się 18 III 1870 r. w Jarosławiu w rodzinie urzędnika skarbowego. W 1888 r. ukończył gimnazjum w Rzeszowie i rozpoczął studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego (UJ). Skończył je w 1892 r., a w czerwcu 1893 r. otrzymał dyplom doktora praw. W tym samym roku rozpoczął działalność zawodową w Krajowej Dyrekcji Skarbowej, zapoznając się ze wszystkimi działami służby skarbowej. Wkrótce awansował do stanowiska sekretarza skarbowego. W latach 1894—1895 odbył służbę wojskową. W 1903 r. habilitował się z zakresu skarbowości i austriackiego prawa skarbowego na podstawie pracy „Prawo ubogich” na UJ. W rok później rozszerzył veniam docendi na naukę administracji i austriackiego prawa administracyjnego. Rok akademicki 1905/1906 spędził na uniwersytecie w Berlinie i w The London School of Economics and Political Science, studiując tam skarbowość, administrację oraz odnośne ustawodawstwo.

Po powrocie do Krakowa rozpoczął pracę na UJ. W 1907 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym skarbowości na tej uczelni. Do 1911 r. wykładał ponadto prawo państwowe w Studium Rolniczym UJ i na kursie abiturientów Akademii Handlowej. W październiku tego roku objął kierownictwo Banku Krajowego dla Królestwa Galicji i Lodomerii we Lwowie (od 1922 r. Polski Bank Krajowy (PBK)) i pełnił je do 1924 r. Jednocześnie w latach 1915—1921 prowadził wykłady z ekonomii w Szkole Politechnicznej we Lwowie, gdzie w 1916 r. został mianowany profesorem zwyczajnym ekonomii politycznej, a w 1920 r. profesorem honorowym.

Równocześnie z działalnością zawodową i naukową prowadził prace nad organizacją aparatu administracyjnego w powstającym państwie polskim. W 1917 r. na polecenie Tymczasowej Rady Stanu opracował projekt państwowej skarbowości, który w dużej części został później wprowadzony w życie. Projekt ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli został prawie bez zmian zatwierdzony w 1919 r. W tym też roku powierzono prof. J. Michałskiemu kierownictwo prac rachunkowych dotyczących zaboru austriackiego. Zadanie wykonał w rekordowo krótkim czasie (11 I — 17 IV), a materiały, które przygotował posłużyły polskiej delegacji na kongres pokojowy w Wersalu jako podstawa do negocjacji gospodarczo-finansowych. W sierpniu 1919 r. został mianowany komisarzem w Małopolskim Komisariacie Głównego Urzędu Likwidacyjnego z zadaniem przygotowania warunków do wykonania postanowień traktatu pokojowego z Austrią w dziedzinie gospodarczo-finansowej.

W czasie od 26 IX 1921 r. do 2 VI 1922 r. prof. J. Michałski był ministrem skarbu w gabinecie A. Ponikowskiego. Jego program naprawy gospodarki finansowej państwa początkowo przyniósł efekty, jednak na skutek trudności w realizacji musiał ulec zmodyfikowaniu. Doprowadziło to do pogłębienia się inflacji i po upadku rządu Ponikowskiego prof. J. Michałski nie utrzymał stanowiska.

W latach 1922—1927 był posłem na Sejm z ramienia

Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej, członkiem Klubu Chrześcijańsko Narodowego. W Sejmie zajmowały go przede wszystkim sprawy finansowe. Wchodził w skład Komisji Skarbowej i Komisji Kontroli Długów Państwa. Był wielokrotnie sprawozdawcą budżetów Ministerstwa Skarbu. Opracował własny program stabilizacji pieniądza, polegający na aktywizacji przedsiębiorstw państwowych, reformie systemu podatkowego, redukcji wydatków w swerze społecznej oraz zaciągnięciu pożyczki zagranicznej. Miał wiele zastrzeżeń do planu stabilizacyjnego W. Grabskiego. Kiedy w lipcu 1926 r. stanął na czele Nadzwyczajnej Sejmowej Komisji, powołanej do zbadania sprawy wydzierżawienia Polskiego Monopolu Zapałczanego, zdecydowanie skrytykował koncepcję W. Grabskiego. W grudniu 1926 r. wszedł do Rady Finansowej przy ministrze skarbu.

Po likwidacji PBK prof. J. Michałski nie został powołany na prezesa nowo powstałego Banku Gospodarstwa Krajowego i przeszedł na emeryturę. W październiku 1925 r. objął Katedrę Ekonomii Politycznej na Wydziale Inżynierii Wodnej Politechniki Warszawskiej jako profesor kontraktowy. Prowadził wykłady z ekonomii politycznej na różnych wydziałach. W latach 1931—1933 był zastępcą profesora, a po zwnięciu Katedry Ekonomii Politycznej 26 IX 1933 r. objął wykłady zleczone. Kiedy 12 X 1938 r. katedrę tę restytuowano na Wydziale Inżynierii, prof. J. Michałski był w niej do wybuchu II wojny światowej profesorem kontraktowym.

Swą wiedzę ekonomiczną prof. J. Michałski wykorzystywał w praktyce działając we władzach różnych instytucji i przedsiębiorstw. Zasiadał w Radach Nadzorczych, m.in. Banku Zachodniego, SA Godulla, kopalni „Wirek”, Modrzewskich Zakładów Górniczo-Hutniczych, SA „Ferrum”, Polskiej Spółki Chemicznej „Roche”, Przemysłu Tłuszczowego „Schicht”, Towarzystwa Zakładów Chemicznych „Strem” i był prezesem Rady Towarzystwa dla Wyróbów Sukienniczych „Rakszawa”. W latach 1927—1936 był członkiem Rady Miejskiej m. Warszawy i do 1934 r. kierownikiem jej Komisji Budżetowo-Skarbowej.

Publikacje prof. J. Michałskiego, zarówno książkowe, jak i artykuły prasowe miały charakter bieżąco-użytkowy, a nie teoretyczny. Był jednak członkiem wielu stowarzyszeń naukowych, przez pewien czas prezesem Towarzystwa Naukowego we Lwowie.

W 1945 r. prof. J. Michałski objął początkowo Katedrę Ekonomii w Politechnice Śląskiej, ale już w marcu tego roku został profesorem kontraktowym w Katedrze Skarbowości i Prawa Skarbowego na UJ. Prowadził również Katedrę Ekonomii na Wydziale Politechnicznym Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Po zwolnieniu z pracy 31 VIII 1950 r. nie otrzymał emerytury i zmarł w biedzie 24 XI 1956 r. Został pochowany na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

Opracowała *Aurelia Jermakowicz*